

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1143. Usque Ad Annum 1176

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90118014

§. 27. Thomas profectionem parat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66377](#)

Sæcul. XII. vero, ne cum omnem dubitandi cau-
A.C. 1170. sam abesse, an Rex bona fide omnia ex-
 secuturus esset, suadebantque Archi-
 episcopo, ut lenem se præberet, so-
 que facilius tantum negotium perficeret.
6. ep. 29. Præterea Papa scribebat; si Rex pacha
 non impleret, dare se Thomæ potestatem
 Censuris Ecclesiasticis utendi in loca &
 personas suæ Legationis, Rege, Regina
. . . I. Sponsa liberisque ipsius exceptis. Archi-
 episcopis autem Senonensi & Rotoma-
 gensi præcepit; intra viginti dies Re-
 gem monerent, ut promissa in pace
 exequeretur, quod nisi a die admonitio-
 nis intra mensem præstitisset, omnes ejus
 * in Francia. ditiones in Continenti * Interdicto sub-
 jicerent. Hæ duæ Epistolæ mense Octobri
 datae sunt.

§. XXVII.

Thomas profectionem parat.

vit. 3. c. 2. Ceterum Thomas bis ante discessum in
 Angliam cum Rege fuit. Primo Tu-
 rone, quo Rex ad colloquendum Theo-
 baldo Comiti Blesensi perreverat. Ve-
 nienti Archiepiscopo Rex quidem ob-
 viam processit, sed importunum adesse
 omnes ex vultu Regis conjiciebant, qui
 postera die in suo oratorio Missam De-
 functorum celebrari præcepit, quod Hen-
 ricum ea mente iussisse crediderunt, ne
 Archiepiscopo sibi osculum pacis offe-
 rendi

rendi occasio esset. Tum ad colloquium Sæcul. XII.
 Theobaldi secedunt, ubi urgente Comite A.C. 1170.
 & Præsule Rex, se agros Ecclesiæ reddi-
 turum diserte, promisit. Sed rem diffe-
 rebat, donec Archiepiscopus in Angliam
 navigasset, ut quid in his rerum adjun-
 ctis acturus esset, sciret. Elapsis paucis
 diebus Thomas iterum ad Regem venit ^{5. ep. 63.}
 Calvimonti, oppido inter Blesas & Am-
 basiam posito, nullum petitus benefi-
 cium, sed ejus benevolentiam sibi con-
 ciliaturus. Et ecce Rex non tantum
 quantum alias honorem, sed plus favoris
 & amicitiae Præsuli exhibuit. Quin
 communi consensu flatuerunt, ut Tho-
 mas abjecta omni mora Regi Franciæ
 valediceret, & in Angliam transfreta-
 ret.

Sequente die relicto Rege Senones
 petiit, Benefactoribus suis valedictu-
 rus, & omnia ad iter faciendum paratu-
 rus (*).

Inter hæc Thomæ Curatorum suo- ^{5. ep. 53.}
 rum, quos in Angliam miserat, literæ
 redduntur. Hi commissi sibi negotii ra-

Z z 5 rationem

(*) Ut facilius Rerum ordinem & locorum
 capiat Lector, semper meminisse debet, Henri-
 cum II. Regem Angliæ plerumque non in An-
 glia versatum fuisse, sed in Francia, ubi amplis-
 simis provinciis, ut Regis Franciæ Vasallus, do-
 minabatur.

Sæcul. XII. tionem narrabant in hunc modum: A.C. 1170. *gis junioris conspectum in conclavi suo Westmonasterii, die Lunæ post Festum S. Michaelis (nempe quinta Octobris hujus anni millesimi centesimi septuagesimi) subivimus. Apud eum erant Renaldus Comes, Archidiaconus Cantuariensis, Archidiaconus Pictaviensis, Guilielmus a S. Joanne, & plures alii, quorum aliqui, ac ex eorum numero Renaldus Comes, auditio pacis nuncio, gratias Deo devote reddiderunt. Recitatis Regis Epistolis, cum Rex filius dixisset, se bac in causa suorum consilium exquisiturum, esse jubemur. Postea vero revocatis in penetrale Archidiaconus tuus nomine Regis adolescentis dixit: Rudolpus DE BROC & Vasalli ejus jussu Regis patris mei agros Ecclesiæ Cantuariensis, & census Clericorum Archiepiscopalium obtinuerunt. Quis locorum status sit sci-
re non possumus, nisi ex rationibus Praefectorum; ideoque diem Jovis post Festum S. Callisti vobis præstituimus, qua mandatum acceptum plenius exequamur. (hec dies Jovis erat decima quinta Octobris.) Præterea in illa Epistola Thomæ Cura-
tores dicebant: Rex Archiepiscopo Ebo-
racensi, Episcopis Londinensi, & Sar-
beriensi, ac quatuor sexve viris omnium Ecclesiarum vacantium præcepit, ut jux-
ta consilium trium illorum Præfulum Episco-*

Episcopos eligant, & ordinandos, læso Sæcul. XII.
Ecclesiæ tuæ jure, ad Papam mittant. A.C. 1170.

In fine Curatores Thomam instantissime
rogant, ne prius in Angliam transveha-
tur, quam pax cum Rege solidius firma-
retur. Hanc Epistolam Thomas ad Pa-
pam misit, ampliorem potestatem ad com-
pellendum Regem Angliæ petens.

Scripsit quoque Archiepiscopus Regi
Angliæ, conquerens, quod facta promis-
sis & mandatis filio suo adolescenti da-
tis, contraria essent. Restitutio, inquit, 5. ep. 54.
dilata est in diem decimum Rudolphi ** Ranulphi.
causa, qui interim in Bona Ecclesiæ deba-
chatur, & conneatus nostros etiam nunc Ultima
in arcem DE SALTILDE palam con- S.Thomæ ad
gerit. Is multis audientibus jaetavit, Regem Epi-
stola.
me de pace vestra non diu lætaturum esse,
nec unum panem integrum in Anglia
manducaturum, priusquam mibi vitam
auferat. Sed, Serenissime Domine! ego
Rudolpho isti consciisque ejus lubens &
impavidus hoc caput objiciam, ne Eccle-
sia Cantuariensis mea quoque culpa pe-
riisse videatur. Animo constitueram,
Domine, ad te ante abitum adbuc semel
invisere, sed me miserum ad miseram Ec-
clesiam necessitas trahit, fortasse peritu-
rum, nisi bonitas tua celerius mibi & so-
latium & auxilium præstet. Sive vero
vivam, sive moriar, tuus sum & ero sem-
per in Domino, Deindeque precor, ut ti-
bi

Sæcul. XII. *bi & liberis tuis benefaciat.* Hæc ult.
A.C. 1170. ma, saltem quæ ad nos pervenit, S. Pra-
fus ad Regem Dominum suum Epistola
fuit.

vid. ep. 54.73 Ceterum in Angliam præmisit Joan-
nem Saresberensem, qui decima quin-
ta Novembris appulit. Advenienti
nunciatum, quod ante triduum Bona
Archiepiscopatus iterum fuissent occu-
pata, eorum præfectura Thomæ Curato-
ribus ablata, & mandata edita, ut omnes
portus custodirentur, ne quisquam de
Archiepiscopi familiaribus ex Anglia sol-
vere posset. Præterea Regis Præfecti
subditis suis imperaverant; nihil Archi-
episcopo suisque redeuntibus traderent,
nisi domos vacuas, pæne collapsas, &
destructa horrea. Regis autem nomine
census, qui usque ad Festum S. Martini
exigendi fuissent, jam tunc collegerant,
quamvis pax ad Festum S. Magdalena
rediisset.

Interim etiam Archiepiscopus Ebo-
racensis, Episcopus Londinensis, aliique
Thomæ inimici, missis ad Regem nun-
ciis, rogaverant, ne eum in Angliam re-
dire pateretur, nisi Legationem Sacrae
Sedis abjecisset, omnes Epistolas a Papa
impetratas Regi reddidisset, & Jura Re-
gni se inviolate servaturum promisisset.
Ita enim Thomam ad approbandas illas
memoratissimas consuetudines adigere
molie-

moliebantur; dicebant enim, nisi hæc Sæcul. XII.
conditiones apponenterentur, Thomæ re- A.C. 1170.
ditum Regi summe noxium fore. Sex
viros etiam ex qualibet Ecclesia vacan-
te advocaverant, qui, acceptis a Capi-
tulo suo mandatis & potestate, nomine
omnium Episcopum eligendi, tales suffi-
cerent, qui Regi addicissimi essent; sic-
que si adversaretur huic molimini Tho-
mas, Regem denuo offenderet.

Archiepiscopus jubente Rege Roto-
magum venerat, sperans, quod sibi pro-
missum fuerat, se ibi inventurum, quo
debita sua solveret, sicque honeste in
Angliam remitteretur. Sed ecce adest
Joannes Oxoniensis, afferens Regis Epi-
stolam, in qua rogabat, ut in eunctatus
in Angliam trajiceret, & viæ comitem
hunc ipsum Joannem dabat. Obediit
Thomas; ac in itinere certior fit de
peccatis consiliis inimicorum suorum,
qui ad adversum maris litus processe-
rant, ibidem opportunum navigationi
ventum, sicut Archiepiscopus in Francia,
expectantes. Erant vero inimici isti *vit. 3. c. 3.*
Archiepiscopus Eboracensis, Episcopi
Londinensis & Saresberiensis, quibus, ne
decesset armatorum violentia, junci e-
rant Gervasius Vicecomes Cantii, Ru-
dolphus de Broc & Renaldus de Waren-
ne, qui palam minabantur, se Archiepi-
scopo, si in Anglicanum litus applicare
præsu-

Sæcul. XII.
A.C. 1170.

præsumeret, caput amputatuos. Quibusdam amicorum Thomam monentibus ne trajectum tentaret, antequam concordia firmiore fulcro stabilita fuisse, respondit: *Est mihi in conspectu Anglia, in quam Deo adjuvante pedem inferam, et si certissime sciam, quod in hac terra Martyrium me maneat.* Pridie quam navem concenderet, præmisit Papæ Epistolas, quæ sententiam suspensionis contra Archiepiscopum Eboracensem & Episcopum Dunelmensem continebant, aliasque literas, quæ Episcopos Londinensem & Saresberiensem iterum excommunicationis censura innodatos declarabant, ac omnes Episcopos, qui consecrationi juvenis Regis interfuerant, suspendebant. Hæ Epistolæ Præsulibus redditæ sunt in portu Dubrisensi, quem Thomam petitum esse conjiciebant.

§. XXVIII.

Thomas in Anglia.

vit. 3. c. 4.
Gervas.
Doreb.

Ubi aura favere cœpit, Thomas Witsandi mari se credidit, noctu post secundam diem Adventus, nempe post diem Lunæ, Festum S. Andreæ, ultimam Novembri, anno salutis millesimo centesimo septuagesimo, exilii sui septimo, & in portum Sandwicensem, ut hostes se Dubri præstolantes eluderet, feliciter appulit. Navis, qua vehebatur, spectabilis